



پارچه دوخته‌های تزئینی

«جلد اول»

دوره‌ی متوسطه‌ی حرفه‌ای

۱۳۸۹



جمهوری اسلامی ایران  
وزارت آموزش و پرورش  
تعلیم و تعلم عبادت است

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تالیف : شورای برنامه ریزی و تالیف کتاب های درسی دانش آموزان با نیازهای ویژه

نام کتاب : پارچه دوخته های تزئینی ( جلد اول ) - ۱۸۱/۱۲

مؤلف : فریده کثیری

مدیریت امور چاپ و تولید : سید احمد حسینی

آماده سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره ی کل چاپ و توزیع کتاب های درسی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ی ۴ آموزش و پرورش ( شهید موسوی )

تلفن : ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱ دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶ کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت : [www.chap.sch.ir](http://www.chap.sch.ir)

مدیر هنری و طراح گرافیک : علی معینی

عکس : امیر جوزدانی

با همکاری : نازلی مشایخی - زهرا اصلانی - زهرا معینی

ناشر : سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

چاپخانه : شرکت افست ( سهامی عام )

نوبت چاپ و تاریخ انتشار : دوم ۱۳۸۹

---

شابک ISBN 964-05-1606-6 964-05-1606-6

---

## بسم الله الرحمن الرحيم

طراحی سیستم های آموزشی، پرورشی و توان بخشی با توجه به رویکرد های نوین آموزشی به منظور تامین نیازهای دانش آموزان با نیازهای ویژه از اهداف و وظایف اصلی سازمان آموزش و پرورش استثنایی به شمار می رود.

طراحی « دوره ی متوسطه ی حرفه ای » یک بار دیگر ندای اجرای عدالت آموزشی را در جامعه اسلامی طنین افکن نموده و زمینه های مساعد برای به فعلیت رساندن استعداد ها و توانایی های دانش آموزان با نیاز های ویژه را فراهم می سازد.

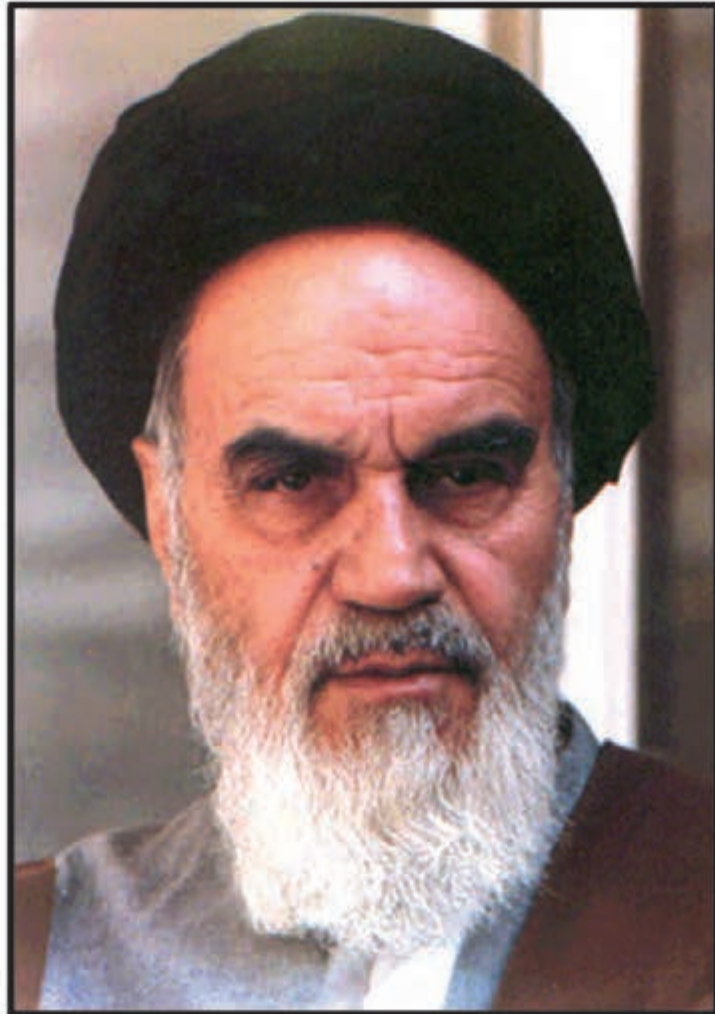
تاکید بر رویکرد حرفه آموزی در این نظام آموزشی نه تنها باعث توانمند تر شدن دانش آموزان با نیازهای ویژه در فرآیند تحصیل و یادگیری می گردد؛ بلکه از این طریق مدرسه به رسالت خویش که همانا آماده کردن دانش آموزان برای زندگی مفید و پویا در جامعه است، دست می یابد.

خداوند را شاکر و سپاسگزاریم که این توفیق حاصل گردید که نسبت به برنامه ریزی درسی دوره ی متوسطه ی حرفه ای با رویکرد حرفه آموزی که با مقتضیات عمومی این دانش آموزان تناسب داشته و از انعطاف لازم برای انطباق با انواع توانایی ها و آمادگی ها برخوردار می باشد، اقدام نماییم.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی بر خود واجب می داند از زحمات تمامی عزیزانی که در این حرکت مهم نقش اساسی ایفا کردند به ویژه کارشناسان و معلمان مدارس استثنایی و همچنین سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی و مراکز وابسته تشکر و قدردانی نماید.

امید است معلمان، کارشناسان و صاحب نظران آموزش و پرورش با نظرات ارزشمند خود این سازمان را در ارتقا کیفی برنامه های درسی ارائه شده، بیش از پیش یاری نمایند.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی



## فهرست :

- ۶ ..... سخنی با مربیان ●
- ۷ ..... مقدمه ●
- ۸ ..... ابزار و سایل خیاطی ●
- ۱۰ ..... آشنایی با پارچه ●
- ۱۱ ..... آموزش دوخت های دستی (۱) ●
- ۱۲ ..... آموزش دوخت های دستی (۲) ●
- ۱۳ ..... آموزش کار با اتو ●
- ۱۴ ..... شناخت چرخ خیاطی ●
- ۱۷ ..... آموزش برش پارچه ●
- ۱۸ ..... آموزش رسم الگو (۱) ●
- ۱۹ ..... آموزش لبه دوزی ●
- ۲۰ ..... آموزش رسم الگو (۲) ●
- ۲۱ ..... آموزش تور دوزی ●
- ۲۲ ..... آموزش نوار دوزی ساده ●
- ۲۳ ..... آموزش رسم الگوهای گرد و منحنی ●
- ۲۴ ..... آموزش نوار دوزی گرد ●
- ۲۵ ..... آموزش کش دوزی ●
- ۲۶ ..... آموزش برش روی دو لای پارچه ●
- ۲۷ ..... آموزش دوخت درز ●
- ۲۸ ..... آموزش شناخت انواع لایی ●
- ۲۹ ..... آموزش کاربرد انواع لایی ●
- ۳۰ ..... پرسش های پایانی هر درس ●

صنایع دستی تبلور ذوق و هنر و اندیشه افراد انسانی بوده و بیانگر آداب و رسوم و اعتقادات مردم می باشد. کشور ایران به دلیل وسعت زیاد و شرایط اقلیمی متفاوت و نیز تمدن دیرینه دارای آثار مختلفی از صنایع دستی می باشد، و ترویج این فرهنگ از اهم وظایف هر ایرانی است و آموزش و پرورش در این زمینه رسالتی خاص دارد.

آموزش این هنرها علاوه بر احیای فرهنگ دیرین ایرانی و اسلامی باعث غنای روحی و روانی دانش آموزان شده و در رفع نیازهای مادی آنان مؤثر است.

در این مجموعه به هنر پارچه دوخته های تزئینی پرداخته شده است که یادگیری آن علاوه بر افزایش حس خودباوری دانش آموزان موجب استفاده بهینه از اوقات فراغت شده و آن ها را در کسب استقلال مالی نیز یاری می رساند.

در آموزش فعالیت های این مجموعه موارد زیر مورد توجه قرار گیرد.

- آموزش فعالیت ها به روش تحلیل فعالیت ارائه شده است.

به منظور انطباق برنامه آموزشی با سطح توانایی و استعداد دانش آموزان می توانید گام ها را به اجزای کوچکتری تقسیم نمایید.

ساختار کتاب به گونه ای تدوین گردیده است که در پایان فعالیت ها یک وسیله کاربردی یا بخشی از آن ساخته می شود.

همکاران محترم می توانند قبل از انجام فعالیت ها، به منظور دست ورزی دانش آموزان، تمریناتی را برای آنان پیش بینی و اجرا نمایند. ارزشیابی این درس به صورت عملی می باشد.

سئوالات کتبی ارائه شده در پایان مباحث کتاب ، به منظور تمرکز دانش آموزان بر مطالب آموزشی است و همزمان با آموزش هر درس سئوال مربوط به آن مطرح می شود.

## مقدمه :

به تصاویر زیر نگاه کنید و در مورد آن ها صحبت کنید.



انسان ها با کمک دست های خود می توانند اشیاء و وسایل مختلف و زیبایی را درست کرده و از آن ها استفاده نمایند. مانند : یک ظرف سفالی، یک سبد حصیری، یک فرش یا یک کیف، به درست کردن این دست ساخته ها صنایع دستی می گویند.

یکی از هنرهای دستی مفید، هنر پارچه دوخته های تزئینی است که در آن وسایلی مانند: انواع کیف جاجورابی، دستمال های مختلف، رومیزی، جای عینک، جای موبایل و ... درست می کنند. پارچه دوخته های تزئینی کاری غیر پوشاکی است و بیشتر مصارف شخصی و خاص دارد. شما میتوانید با یادگیری دوخت های مختلف در اوقات فراغت خود وسایل کاربردی زیبایی بدوزید که علاوه بر استفاده های شخصی، با فروش آن ها کسب درآمد کنید.



## شناخت ابزار و وسایل خیاطی



۱- **سوزن:** وسیله ای برای دوخت پارچه است و در اندازه های مختلف وجود دارد.

۲- **انگشتانه:** برای محافظت انگشتان هنگام دوخت های دستی مورد استفاده قرار می گیرد.



۳- **قیچی:** برای برش پارچه و بریدن نخ استفاده می شود و اندازه های مختلف دارد.



۴- **متر:** برای اندازه گیری استفاده می شود. و تا ۱۵۰ سانتی متر را نشان می دهد.



۵- **بشکاف:** برای شکافتن دوخت های نامناسب یا باز کردن درزهای کوچک است.





۶- **صابون خیاطی یا (مل):** برای علامت گذاری و خط کشی روی پارچه است.

۷- **سوزن ته گرد:** برای ثابت کردن یا محکم کردن الگو روی پارچه یا وصل قسمت های مختلف پارچه است.



۸- **نخ:** به صورت دوک، قرقره یا نخ کوک مورد استفاده است.



۹- **جاسوزنی:** برای قرار دادن سوزن های خیاطی مورد استفاده قرار می گیرد.



۱۰- **آهن ربا:** جهت جمع کردن سوزن ها و سنجاق های پراکنده استفاده می شود.

۱۱- **کاغذ الگو:** برای رسم الگو مورد استفاده است.

۱۲- **میز برش:** برای برش پارچه و رسم الگو استفاده می شود.

۱۳- **چرخ خیاطی:** (توضیحات در درس های بعد)

۱۴- **اتو:** (توضیحات در درس های بعد)

**نکته:**

بعد از استفاده از هر یک از ابزار و وسایل خیاطی آن را در جای مخصوص خود قرار دهید.

### آشنایی با پارچه

#### تعریف پارچه:

پارچه از به هم بافتن نخ های گوناگون پشم، پنبه و یا مواد مصنوعی به دست می آید و ماده اصلی در خیاطی است.



#### قسمت های مختلف پارچه:

**الف) طول پارچه (ترکی):** این قسمت از پارچه طوری بافته شده که ریش نمی شود و راه پارچه از این قسمت است، متراژ پارچه نیز از ترکی حساب می شود.

**ب) عرض پارچه:** به قسمت بالای توپ پارچه، عرض پارچه می گویند که معمولاً ۹۰، ۱۱۰ یا ۱۵۰ سانتی متر است.

**ج) اریب پارچه:** به فاصله بین طول و عرض پارچه اریب گفته می شود.



#### فعالیت: دوخت زیگزاگ دور دستمال



#### آموزش دوخت های دستی (۱)

##### وسایل و مواد مورد نیاز:

- ۱- پارچه به اندازه دلخواه دستمال
- ۲- سوزن، نخ، انگشتانه
- ۳- قیچی، مداد، خط کش

#### مراحل انجام کار:

۱- پارچه را به ابعاد  $25 \times 25$  سانتی متر برش بزنید.

۲- لبه های ۴ طرف آن را تا زده و سوزن ته گرد بزنید.

۳- دوخت زیگزاگ را از سمت چپ پارچه شروع کنید.

۴- تمام لبه های پارچه را دوخت زیگزاگ بزنید.

هنگام کار با سوزن حتماً از انگشتانه استفاده نمایید.

## فعالیت: تکه دوزی روی دستمال



## آموزش دوخت های دستی (۲)

### وسایل و مواد مورد نیاز:

- ۱- دستمال زیگزاگ دوزی شده درس قبل
- ۲- سوزن و نخ و انگشتانه
- ۳- پارچه رنگی به دلخواه

### مراحل انجام کار:

۱- شکل دلخواه خود را با مداد روی پارچه بکشید.

۲- اطراف شکل را با دقت ببرید.

۳- شکل را روی دستمال قرار داده و با سوزن ته گرد محکم کنید.

۴- دور تا دور شکل را دوخت دندان موشی انجام دهید.

۵- دستمال را تا کرده و برای اتوکشی در درس بعد مورد استفاده قرار دهید.

بعد از پایان دوخت دستمال می توانید روی تکه دوزی را با پولک یا روبان تزئین نمایید.

### آموزش کار با اتو

**فعالیت: اتو کشی دستمال**  
**وسایل و مواد مورد نیاز:**

- ۱- اتوی برقی اتوماتیک
- ۲- اتوی برقی بخار
- ۳- ظرف آب و دستمال های دوخته شده

### مراحل انجام کار:

**الف) کار با اتوی برقی اتوماتیک**

- ۱- اتوی برقی اتوماتیک را روی میز قرار دهید.
- ۲- اتو را به برق زده و درجه آن را روی متوسط بگذارید.
- ۳- دستمال های دوخته شده را روی میز قرار دهید.
- ۴- با آب دستمال را نم دار کرده و اتو بزنید.



قبل از کار با اتو سییم های آن را از نظر سالم بودن بررسی نمایید.

**ب) کار با اتوی برقی بخار**

- ۱- اتوی بخار را روی میز قرار دهید
- ۲- مخزن اتو را با آب جوشیده سرد پر کنید.
- ۳- اتو را به برق زده و درجه آن را روی متوسط بگذارید.
- ۴- دستمال دوخته شده را روی میز صاف پهن کنید.
- ۵- اتو را ملایم روی دستمال بکشید.



بعد از اتمام کار با اتوی بخار، مخزن آب آن را خالی کنید. تا املاح آب داخل مخزن رسوب نکنند.

### ◆ شناخت چرخ خیاطی:

چرخ خیاطی برقی در انواع مختلف وجود دارد، که شامل چرخ های صنعتی و چرخ های خانگی است. یک چرخ خیاطی برقی خانگی از اجزای تشکیل دهنده زیر به وجود آمده است.



۱- پایه چرخ: هنگام دوخت، پارچه را زیر آن قرار می دهند. پایه چرخ پارچه را محکم نگاه می دارد.



۲- اهرم بالا بر پایه: در قسمت پشت چرخ خیاطی و بالای سوزن قرار دارد و پایه را بالا و پایین می برد.

۳- کار پیش بر: دندانه های آن هنگام دوخت، پارچه را به حرکت در می آورد.



۴- **ماسوره:** دور ماسوره را نخ می پیچند و برای نخ زیر دوخت از آن استفاده می کنند.



۵- **ماسوره پیچ:** همه چرخ های خیاطی ماسوره پیچ دارند. ماسوره در ماسوره پیچ قرار می گیرد و پر می شود.

۶- **ماکو:** ماسوره در داخل آن قرار می گیرد و نخ زیر چرخ خیاطی با آن تنظیم می شود.



۷- **دستگاه تنظیم طول بخیه ها (دوخت):** میزان درشتی یا ریزی بخیه ها را تنظیم می کند.



#### ۸- دستگاه تنظیم نخ رو:

محکم یا شل بودن نخ روی چرخ خیاطی را با این قسمت تنظیم می کنند.



#### ۹- اهرم بالا برنده نخ (شیطانک):

نخ را از شیطانک عبور می دهند. تا به خوبی رد شده و هنگام دوخت نخ جمع نشود.



#### ۱۰- پدال: برای به حرکت درآوردن

چرخ خیاطی، پا روی پدال قرار می گیرد و چرخ حرکت می کند.

#### نکته :

هنگام کار با چرخ خیاطی آن را روی میز در مکان مناسبی که دارای نور کافی باشد قرار دهید.

#### تمرین :

قبل از چرخ کاری نخ کردن آن و پر کردن ماسوره را تمرین کنید.



## درس (۷)

فعالیت: برش دستمال آشپزخانه بدون الگو



آموزش برش پارچه

وسایل و مواد مورد نیاز:

- ۱- پارچه‌ی آماده دستمال آشپزخانه حدود ۲ متر
- ۲- قیچی و صابون خیاطی
- ۳- متر، خط کش و مداد

مراحل انجام کار:

- ۱- پارچه را روی میز پهن کنید.
- ۲- پارچه را با صابون خیاطی طوری خط کشی کنید که شکل طرح های پارچه حفظ شود.
- ۳- با دقت از روی خطوط پارچه را برش بزنید.

نکته :



در بعضی از پارچه های مخصوص دستمال آشپزخانه خطوط برش مشخص شده است. که اگر چنین پارچه هایی در اختیار داشتید برای برش از همان خطوط استفاده کنید.

نکته ایمنی: هنگام کار با قیچی، دست آزاد خود را نزدیک تیغه های قیچی قرار ندهید.

فعالیت: رسم الگو و برش دستمال آشپزخانه

## آموزش رسم الگو (۱)

وسایل و مواد مورد نیاز:

- ۱- قیچی، متر و خط کش
- ۲- کاغذ الگو، مقوا و مداد
- ۳- سوزن ته گرد
- ۴- پارچه به اندازه مورد نیاز

## مراحل انجام کار:

- ۱- مقوا یا کاغذ الگو را روی میز قرار دهید.
- ۲- با استفاده از مداد و خط کش مستطیلی با ابعاد  $40 \times 30$  سانتی متر روی آن رسم کنید.
- ۳- با استفاده از قیچی خطوط را ببرید.
- ۴- پارچه را روی میز پهن کنید.
- ۵- الگو را روی پارچه قرار داده و با سوزن ته گرد ثابت کنید.
- ۶- دور الگو را برش بزنید.

## تمرین

قبل از رسم الگو، کشیدن شکل های چهار ضلعی را روی کاغذ انجام دهید.

## درس (۹)

### آموزش لبه دوزی

فعالیت: دوخت دستمال آشپزخانه

وسایل و مواد مورد نیاز:

- ۱- پارچه‌ی برش زده در درس ۸
- ۲- قیچی و سوزن ته گرد، خط کش و مداد
- ۳- نخ قرقره و چرخ خیاطی

### مراحل انجام کار:

- ۱- پارچه‌های برش زده شده را روی میز قرار دهید.
- ۲- از هر طرف پشت پارچه به اندازه ۲ الی ۳ سانتی متر به وسیله خط کش و مداد خط بکشید.

۳- لبه‌ی پارچه را به صورت دولا تا بزنید به طوری که با خط کشیده شده تماس پیدا کند.

۴- با سوزن ته گرد لبه‌های تا خورده را ثابت کنید.

۵- با اتو لبه‌ها را اتو زده و سوزن ته گردها را در بیاورید.

۶- پارچه را زیر پایه‌ی چرخ قرار داده و با دقت چرخ کنید.



تمرین: قبل از شروع به کار لبه دوزی، خطوط مختلف راست، شکسته یا منحنی را روی پارچه‌های تمرینی بکشید و با چرخ با دقت روی خطوط را بدوزید.



**آموزش رسم الگو (۲)**  
**فعالیت: رسم الگوی جانماز و برش آن**  
**وسایل و مواد مورد نیاز:**

۱- کاغذ الگو یا مقوا

۲- متر، خط کش و مداد

۳- سوزن ته گرد

۴- پارچه به اندازه مورد نیاز

**مراحل انجام کار:**

۱- مقوا یا کاغذ الگو را روی میز قرار دهید.

۲- به وسیله مداد و خط کش مربعی با

ابعاد  $30 \times 30$  سانتی متر روی کاغذ رسم کنید.

۳- با قیچی از روی خطوط ببرید.

۴- پارچه را روی میز پهن کنید.

۵- الگو را روی پارچه قرار داده و با سوزن

ته گرد ثابت کنید.



۶- دور تا دور الگو را روی پارچه برش بزنید.

**تمرین:** قبل از رسم و برش الگو، خطوط مختلف راست، شکسته و منحنی را روی کاغذ و پارچه کشیده و آن را با دقت قیچی کنید.



**آموزش تور دوزی**  
**فعالیت: دوخت جانماز و تور دوزی آن**  
**وسایل و مواد مورد نیاز:**



- ۱- پارچه برش زده در درس ( ۱۰ )
- ۲- چرخ خیاطی و نخ قرقره یا دوک
- ۳- سوزن ته گرد
- ۴- تور تزئینی حدود ۲ متر



### مراحل انجام کار:

- ۱- پارچه برش زده را آماده کنید.
- ۲- چهار طرف پارچه را با چرخ خیاطی لبه دوزی کنید.



- ۳- لبه های دوخته شده را با دقت اتو بزنید.

- ۴- تور تزئینی را کنار لبه ها قرار داده با سوزن ته گرد ثابت کنید.



- ۵- جانماز را زیر پایه ی چرخ قرار داده و از کنار تور به آرامی چهار طرف آن را چرخ کنید.

**نکته :**

بعد از اتمام کار، برای زیباتر شدن جانماز، می توانید روی آن را گلدوزی یا تکه دوزی کنید.



### آموزش نوردوزی ساده فعالیت: نوردوزی دستمال آشپزخانه

وسایل و مواد مورد نیاز:

- ۱- پارچه برش زده در درس (۷)
- ۲- چرخ خیاطی با پایه نوار دوز
- ۳- قیچی، خط کش، متر و مداد
- ۴- نوار مخصوص نوردوزی و قرقره

### مراحل انجام کار:

- ۱- پارچه های برش زده را روی میز قرار دهید.
- ۲- از هر طرف پارچه ها را به اندازه یک سانتی متر به داخل خط بکشید.

۳- نوار مخصوص را در پایه نوردوز قرار دهید.

- ۴- به وسیله پنس یا دست خود نوار را از زیر پایه بیرون کشیده و صاف کنید.

۵- پارچه را تا حد خط مشخص شده زیر پایه نوردوزی قرار داده و با دقت چرخ کنید.

### تمرین:

قبل از نوردوزی روی دستمال آشپزخانه، می توانید روی پارچه های تمرینی این فعالیت را انجام دهید.



**آموزش رسم الگوی گرد و منحنی**  
**فعالیت: رسم الگو و برش درب پوش شیشه**

**وسایل و مواد مورد نیاز:**

- ۱- کاغذ الگو، قیچی، سوزن ته گرد
- ۲- خط کش، متر و مداد
- ۳- پارچه به اندازه دلخواه
- ۴- چند عدد درب شیشه یا بشقاب های کوچک

**مراحل انجام کار:**



- ۱- کاغذ الگو را روی میز قرار دهید.
- ۲- درب شیشه ها یا بشقاب ها را روی کاغذ الگو قرار داده و دور آن ها را با مداد خط بکشید.



- ۳- دایره های مختلف رسم شده را با دقت قیچی کنید.



- ۴- پارچه را روی میز پهن کنید.

- ۵- الگوی دایره را روی پارچه قرار داده و با سوزن ته گرد ثابت کنید.



- ۶- دور الگوها را با دقت ببرید.

**نکته:**

برای درب پوش شیشه ای بهتر است از پارچه های نخی با رنگ های شاد و روشن استفاده شود.



## آموزش نوار دوزی گرد

فعالیت: دوخت درب پوش های شیشه

وسایل و مواد مورد نیاز:

- ۱- پارچه های بریده شد در درس (۱۳)
- ۲- چرخ خیاطی با پایه نوار دوز
- ۳- نخ قرقره و دوک
- ۴- نوار مخصوص نوار دوزی
- ۵- قیچی و متر و خط کش

## مراحل انجام کار:



- ۱- پارچه های بریده شده در درس (۱۳) را روی میز قرار دهید.
- ۲- دور تا دور پارچه ها را با فاصله ۱ سانتی متر از لبه خط بکشید.
- ۳- نوار مخصوص را در پایه نوار دوز چرخ قرار دهید.



- ۴- پارچه ها را تا حد خط یک سانتی متری زیر پایه چرخ قرار داده و به آرامی و دقت چرخ نمایید.
- ۵- بعد از پایان نوار دوزی دور پارچه، انتهای نوار را روی قسمت ابتدایی نوار قرار داده و چرخ کنید.



## آموزش کش دوزی

فعالیت: دوخت درب پوش های شیشه

وسایل و مواد مورد نیاز:

۱- چرخ خیاطی

۲- کش ماسوره ای

۳- قیچی ، متر و خط کش

۴- پارچه ی گرد نوار دوزی شده در درس ۱۴



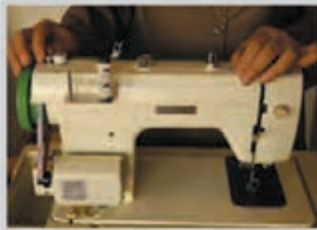
## مراحل انجام کار:

۱- پارچه های نوار دوزی شده را روی میز بگذارید.

۲- از لبه پارچه نواردوزی به فاصله ۲ سانتی متر به داخل خط بکشید.



۳- چرخ خیاطی را در مکان مناسب قرار داده و ماسوره را با کش ماسوره ای پر کنید.



۴- پارچه را زیر پایه چرخ قرار داده و از روی خط به آرامی چرخ نمایید به طوری که کش ماسوره ای به زیر پارچه دوخته شود.



## نکته :

هنگام دوختن کش ماسوره ای دقت نمایید که پارچه کشیده نشده و آزاد باشد.



آموزش برش روی دولای پارچه  
**فعالیت: رسم الگو و برش آستین کار**  
**وسایل و مواد مورد نیاز:**

- ۱- کاغذ الگو یا مقوا
- ۲- خط کش، متر و مداد
- ۳- پارچه به اندازه مورد نیاز

**مراحل انجام کار:**



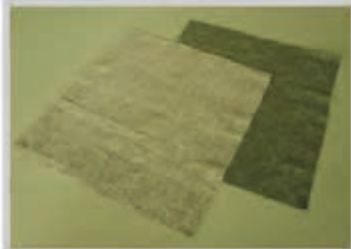
۱- کاغذ الگو را روی میز پهن کنید.

۲- با خط کش و مداد یک کادر مستطیل شکل با ابعاد  $40 \times 35$  سانتی متر رسم کنید.



۳- الگو را قیچی کنید.

۴- پارچه را به صورت دولا روی میز پهن کنید.



۵- الگو را روی دولای پارچه قرار داده و با سوزن ته گرد ثابت کنید.

۶- دور تا دور الگو را برش بزنید.

**نکته :**

بعد از استفاده از سوزن ته گرد، آن ها را با آهن ربا جمع آوری کرده و در جا سوزنی قرار دهید.

## آموزش دوخت درز فعالیت: دوخت آستین کار

وسایل و مواد مورد نیاز:

- ۱- پارچه های برش زده در درس (۱۶)
- ۲- قیچی ، نخ و قرقره یا دوک
- ۳- چرخ خیاطی و اتو
- ۴- کش یک سانتی متر

مراحل انجام کار:

- ۱- پارچه های برش زده را آماده نمایید.
- ۲- با خط و صابون طول های پارچه را به پهنای ۲ سانتی متر علامت زده و لبه دوزی کنید.

- ۳- عرض های پارچه را از پشت روی هم قرار دهید و با سوزن ته گرد دو درز را به هم وصل کنید.

- ۴- درز تشکیل شده را با چرخ بدوزید.

- ۵- کش را به اندازه ۲۰ سانتی متر ببرید.

- ۶- با سنجاق قفلی کش را از بالا و پایین آستین رد کرده و گره بزنید.



نکته:

دوخت آستین کار را می توانید به صورت گروهی و با تقسیم کار مشخص انجام دهید.

## آموزش شناخت انواع لایی و کاربرد آن (۱)



فعالیت: چسباندن لایی به پارچه

وسایل و مواد مورد نیاز:

- ۱- لایی کاغذی یا پارچه ای
- ۲- اتو
- ۳- سوزن ته گرد، متر، خط کش و مداد
- ۴- پارچه به اندازه مورد نیاز

## مراحل انجام کار:



- ۱- لایی کاغذی را روی میز پهن کنید.
- ۲- یک مستطیل در ابعاد  $۵۰ \times ۳۰$  سانتی متر روی آن رسم کنید.
- ۳- با قیچی اطراف مستطیل را ببرید.
- ۴- پارچه را روی میز پهن کنید.
- ۵- طرف براق لایی را به پشت پارچه گذاشته و با سوزن ته گرد ثابت کنید.
- ۶- دور تا دور لایی را همراه با پارچه برش بزنید.
- ۷- پارچه را تا اطراف لایی اتو بزنید تا لایی به پارچه بچسبد.
- ۸- پارچه لایی دار را برای دوخت درس بعد کنار بگذارید.

## نکته:

برای این درس بهتر است از پارچه نخی و دوخت درشت استفاده کنید.



◆ شناخت لایی و کاربرد آن (۲)  
فعالیت: دوخت جای دستمال کاغذی کیفی

وسایل و مواد مورد نیاز:



- ۱- پارچه های لایی چسبانده شده در درس (۱۸)
- ۲- قیچی، خط کش و مداد و سوزن ته گرد
- ۳- چرخ خیاطی و دوک



◆ مراحل انجام کار:

- ۱- پارچه لایی دار را روی میز پهن کنید.
- ۲- با خط کش و مداد یک کادرمستطیل شکل به ابعاد  $۱۲ \times ۲۴$  سانتی متر روی لایی بکشید.
- ۳- کادر را با دقت ببرید.
- ۴- دو عرض پارچه را لبه دوزی کنید.
- ۵- وسط پارچه را علامت زده و با صابون خط کشی کنید.
- ۶- دو عرض پارچه را روی هم آورده و در خط وسط طوری قرار دهید که یکی از عرض ها  $۲$  سانتی متر روی دیگری قرار گیرد و با سوزن ته گرد ثابت گردد.
- ۷- درزهای تشکیل شده را بدوزید.
- ۸- کار دوخته شده را به رو برگردانید و اتو بزنید.

روی جای دستمال را با نوار یا روبان تزئین کنید.

- ۱- از آهن ربا در خیاطی چه استفاده ای می شود؟
- ۲- متر های مورد استفاده در خیاطی تا چند سانتی متر را نشان می دهد؟
- ۳- دوخت دندان موشی چه موارد استفاده ای دارد؟
- ۴- اریب پارچه، کدام قست پارچه است؟
- ۵- درجه اتو را با توجه به چه موردی باید تنظیم کرد؟
- ۶- سوزن ته گرد بیشتر در چه مواردی به کار می رود؟
- ۷- برای دوخت دور دستمال آشپزخانه از چه نوع دوختی استفاده می کنیم؟
- ۸- الگوی جانماز بیشتر از چه شکل هندسی است؟
- ۹- برای رسم الگوهای گرد از چه وسایلی استفاده می کنیم؟
- ۱۰- در کش دوزی، کش ماسوره ای در کدام قسمت چرخ خیاطی قرار می گیرد؟
- ۱۱- آستین کار روی پارچه چند لا بریده می شود؟
- ۱۲- آستین کار چه موارد استفاده ای دارد؟
- ۱۳- برای چسباندن لایی، کدام طرف آن را به پشت پارچه می گذاریم؟
- ۱۴- برای دوخت جا دستمال کیفی از چه نوع پارچه ای استفاده می کنیم؟